

Literatura

1. Białycki K., Marketing producenta i eksperta, Poltext, Warszawa 1992
2. Cieślak M., Prognozowanie gospodarcze. Metody i zastosowania., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997
3. Malina A., Pawełek B., Wanat S., Zeliaś A., Statystyczne metody oceny ryzyka w działalności gospodarczej., Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Kraków 1998
4. Nowak E., Prognozowanie gospodarcze. Modele, metody, zastosowania, przykłady., Agencja Wydawnicza PLACET, Warszawa 1998
5. Nowak E., Zarys metod ekonometrii., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1997
6. Siedlecka U., Prognozowanie ostrzegawcze w gospodarce., Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1996
7. Zeliaś A., Teoria prognozy., Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1997
8. „Program restrukturyzacji regionu częstochowskiego ” praca wykonana w Politechnice Częstochowskiej w ramach projektu badawczego finansowanego ze środków KBN, Częstochowa 1998.

SYSTEM ZARZĄDZANIA BEZPIECZEŃSTWEM PRACY JAKO ELEMENT PUBLIC RELATIONS

J.K.Grabara, A.Sobocińska
Politechnika Częstochowska, Polska

Streszczenie:

W referacie został przedstawiony model systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy przyjęty w normie PrPN-N-18 004, nawiązujący do ustaleń normy brytyjskiej BS 8800 oraz tzw. Cyklu Deminga, zbudowany na wzór systemu zarządzania jakością zgodnych z normami serii PN-ISO 9 000 oraz systemu zarządzania środowiskiem (normy serii PN-ISO 14 000). System taki , podobnie jak wcześniejsze, jest gwarancją, że przedsiębiorstwo czyni wszelkie starania, aby praca oraz produkowane przez nie wyroby, były bezpieczne zarówno dla pracowników, jak i dla środowiska. Oprócz wymienionych w referacie korzyści może to być jeden z ważniejszych elementów *public relations* na arenie międzynarodowej.

Przystąpienie Polski do grupy państw członków Unii Europejskiej wymusza dostosowanie naszych przepisów i standardów do standardów obowiązujących w krajach Unii. Ustawodawstwo Unii Europejskiej nakłada na pracodawcę obowiązek prowadzenia oceny ryzyka w tych dziedzinach, w których występuje zagrożenie dla człowieka i środowiska. Dotyczy to nie tylko wielkich instalacji przemysłowych, ale też pojedynczych maszyn i urządzeń. Pracodawca jest zobowiązany wykonywać, w oparciu o istniejący zakładowy system zarządzania bezpieczeństwem pracy, raporty lub oświadczenia

bezpieczeństwa. Po wejściu Polski do Unii obowiązek ten będzie spoczywał również na polskich pracodawcach.

Państwowa Inspekcja Pracy i norweska firma certyfikująca Det Norske Veritas Poland (DNV), wychodząc naprzeciw tym wymaganiom, opracowały, wykorzystując metodę International Safety Rating System (ISRS), wspólny projekt Evaluation and Improvement of Safety (EVISA) doskonalenia systemu zarządzania bezpieczeństwem pracy w polskich przedsiębiorstwach]. W pilotażowym wdrażaniu projektu EVISA dotychczas wzięło udział 21 polskich zakładów pracy.

Dążenie do poprawy zarządzania bezpieczeństwem pracy powinno wynikać nie tylko z obowiązku prawnego czy moralnego, ale powinno być podyktowane względami ekonomicznymi wynikającymi z:

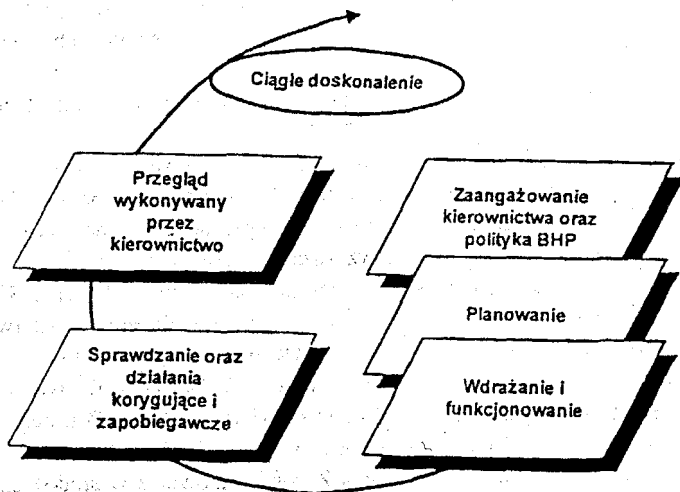
- unikania bezpośrednich strat spowodowanych wypadkami przy pracy (straty w produkcji, straty wykwalifikowanych często „niezastąpionych” fachowców, odszkodowania itp.),
- zapobiegania wypadkom rozumianym jako wszelkie zdarzenia zakłócające pracę i powodujące straty materialne,
- wprowadzenia zróżnicowanej składki ubezpieczeniowej (ZUS) i uzyskania korzystnej wysokości tej składki, a nawet korzystnego rabatu związanego z wprowadzeniem systemu zarządzania bezpieczeństwem pracy (wnioski takie zostały zaakceptowane przez rząd i przekazane do realizacji).

W wielu polskich przedsiębiorstwach podejmuje się próby stworzenia SZBiHP na podstawie BS 8800 lub ISO 14001. Widząc potrzebę ujednolicenia zasad tworzenia i funkcjonowania tych systemów, Centralny Instytut Ochrony Pracy wystąpił z wnioskiem o powołanie Normalizacyjnej Komisji Problemowej ds. Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy. Sekretariat tej komisji został umiejscowiony w Biurze Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, a prace były finansowane w ramach Strategicznego Programu Rządowego „SPR-1 Bezpieczeństwo i Ochrona Zdrowia człowieka w środowisku pracy”. Na skutek tych działań została wydana norma PN-N-18001:1999 a kolejne są zatwierdzone i znajdują się w fazie rozpowszechniania (PN-N-18002:1999 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy- Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego., PN-N-18004 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wytyczne wdrażania, PN-N-18010 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wytyczne auditowania.). Norma PN-N-18001 określa wymagania dotyczącego systemu zarządzania bezpieczeństwem pracy definiowanego jako: "struktura organizacyjna, podział kompetencji, procedury i instrukcje, zasoby personalne, techniczne i finansowe służące ciągłej poprawie warunków bezpieczeństwa i higieny pracy". Model zarządzania bezpieczeństwem pracy został ujęty w projekcie normy PN-N-18 004 w sposób następujący:

Nawiązuje on do ustaleń zawartych w normie brytyjskiej BS 8800 i tzw. cyklu E.W. Deminga dotyczącego ciągłego doskonalenia systemu. Widoczne jest, że musi się on składać z następujących etapów:

- zaangażowanie się kierownictwa w poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy w przedsiębiorstwie i przedstawienie tego w postaci jasno sformułowanej i

- przekazanej wszystkim zainteresowanym, a przede wszystkim pracownikom polityki bezpieczeństwa,
- planowanie działań poprzez sformułowanie celów ogólnych i szczegółowych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy i określenie sposobu i terminu ich realizacji oraz osób odpowiedzialnych,
- wdrażanie zaplanowanych działań,
- prowadzenie ciągłego monitoringu skuteczności podejmowanych działań oraz przeprowadzanie działań korygujących wykazane niezgodności oraz zapobiegawczych,
- przeglądy przeprowadzane przez naczelne kierownictwo,
- ciągłe doskonalenie systemu.

Rys.1. Model systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy przyjęty w projekcie normy PrPN-N-18 004

Wdrożenie systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy oprócz niewątpliwych korzyści ekonomicznych polegających na zmniejszeniu kosztów wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz moralno-etycznych może być argumentem stosowanych w działaniach w zakresie *public relations*, czyli kreowaniu, utrwalaaniu oraz rozszerzaniu dobrej opinii oraz dobrego wizerunku przedsiębiorstwa. Celem propagandy marketingowej, jak niekiedy tłumaczy się „*public relations*” jest prezentowanie całej działalności przedsiębiorstwa, a także poprawa jego stosunków z otoczeniem oraz budowanie zaufania co do działalności przedsiębiorstwa. Działania te skierowane są do różnych grup odbiorców:

- konsumentów,
- pracownicy przedsiębiorstwa,
- dostawców, pośredników, kooperantów,
- urzędników nadzorujących przedsiębiorstwo,
- urzędników państwowych.

- Zakres działań *public relations* obejmuje:
 - utrzymywanie stosunków z prasą, mające na celu przekazywanie stałych informacji zwracających uwagę na produkt, usługę, całe przedsiębiorstwo lub jego właściciela,
 - nadawanie rozgłosu produktowi lub usłudze,
 - komunikowanie się z otoczeniem służące promocji przedsiębiorstwa,
 - lobbying polegający na kontaktowaniu się i przekonywaniu członków ciał ustawodawczych i urzędników państwowych do określonych rozwiązań prawnych i administracyjnych,
 - doradztwo polegające na doradzaniu kierownictwu w kwestiach związanych ze społecznymi aspektami funkcjonowania przedsiębiorstwa, jego pozycją i wizerunkiem.¹
- W ramach *public relations* można wyróżnić trzy obszary komunikacji:
- komunikacja wewnętrzna,
 - komunikacja zewnętrzna,
 - komunikacja w sytuacjach awaryjnych².

Komunikacja wewnętrzna dotyczy pracowników przedsiębiorstwa. Zadaniem kadry kierowniczej przedsiębiorstwa w ramach systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy jest zapewnienie sprawnego przepływu informacji, ujętego w odpowiednie procedury i instrukcje. Zaleca się aby przepływ informacji był dwukierunkowy, a więc powinien obejmować nie tylko polecenia wydawane przez kierownictwo, ale również zgłaszanie wszelkich propozycji dotyczących usprawniania i poprawy warunków pracy. Takie postępowanie zapewni, że wszyscy pracownicy poczują się docenieni i potrzebni w zakładzie, a co za tym idzie, będą bardziej zaangażowani w pracę. Sprawny przepływ informacji sprzyja również budowaniu atmosfery zaufania do kierownictwa i wiążący się z tym wzrost poczucia bezpieczeństwa i umocnienie więzi między pracownikami a kierownictwem sprzyjające lepszej i bardziej wydajnej pracy.

Realizując zadania **komunikacji zewnętrznej** należy w pierwszej kolejności dotrzeć do klientów. To od nich w głównej mierze zależy funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Wdrożenie systemu zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy przekona ich, że produkowane przez przedsiębiorstwo produkty są bezpieczne i wytwarzane w bezpiecznych warunkach, co powinno wpłynąć na podejmowane przez nich decyzje zakupu. W dalszej kolejności powinno się starać dotrzeć do takich grup odbiorców jak dostawcy, pośrednicy, kooperanci, urzędnicy państwowi i banki. Głównym zadaniem i celem, jaki należy osiągnąć podejmując te działania to wzbudzenie pozytywnego zainteresowania wokół całego przedsiębiorstwa. Trzeba doprowadzić do tego, aby firma była postrzegana jako zakład nowoczesny technologicznie a dzięki systemowi zarządzania bezpieczeństwem pracy jako zakład bezpieczny dla pracowników i dla otoczenia. W tym celu powinno się rozpowszechniać informacje poprzez takie media jak prasa, radio i telewizja. Warto również organizować (lub sponsorować) konferencje naukowe i sympozja poświęcone zagadnieniu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie.

¹ Kotler Ph.: MARKEING, Gebethner i Spółka, Warszawa 1994, s. 621

² Altkorn J., Kramer T.: L marketingu, PWE, Warszawa, 1998,

Komunikacja w sytuacjach awaryjnych również jest uwzględniona w systemie zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy poprzez opracowanie odpowiednich instrukcji i procedur na wypadek wystąpienia awarii, określających sposób postępowania mający na celu ograniczenie skutków awarii dla zdrowia i życia zarówno pracowników jak i osób z zewnątrz.

Jak więc widać, system zarządzania bezpieczeństwem i Higieną Pracy wg normy PN-N-18 001 jest gwarancją, że przedsiębiorstwo czyni wszelkie starania, aby praca oraz produkowane przez nie wyroby była bezpieczna zarówno dla pracowników, jak i dla środowiska. Oprócz wymienionych w referacie korzyści może to być jeden z ważniejszych elementów *public relations* na arenie międzynarodowej.

Reasumując, można sformułować następujące wnioski:

- system zarządzania bezpieczeństwem pracy jest obecnie niezbędnym elementem systemu zarządzania przedsiębiorstwem,
- podstawowym celem systemu zarządzania bezpieczeństwem pracy jest wytworzenie mechanizmów postępowania na każdym szczeblu zarządzania i realizacji decyzji, promujących zapobieganie niebezpiecznym wypadkom,
- w obliczu szybkiej integracji Polski z Unią Europejską, system zarządzania bezpieczeństwem może stać się atutem firmy w walce o nowe rynki zbytu dla swych wyrobów, zarówno w kraju jak i za granicą,
- tworzenie nowego image'u firmy poprzez system zarządzania bezpieczeństwem pracy powinno stać się jednym z głównych celów polityki marketingowej firmy.

Literatura

1. Altkorn J.,Kramer T.:L marketingu, PWE, Warszawa,1998,
2. Kotler Ph.:MARKEING, Gebethner i Spółka, Warszawa 1994,s.621
3. PN-N-18001:1999 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wymagania.
4. PrPN-N-18002:1999 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy- Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego.,
5. PrPN-N-18004 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wytyczne wdrażania,
6. PrPN-N-18010 Systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Wytyczne auditowania).

OBOWIĄZKI MAŁYCH FIRM Z ZAKRESU UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

Roman Garbiec, Julia Alejnik

Politechnika Częstochowska, Polska, Politechnika Brzeska, Białoruś

Streszczenie

W polskim prawie ubezpieczeniowym firmy dzieli się ze względu na rodzaje obowiązków i liczbę pracowników. Wszystkie firmy jednakowo płacą składki na ubezpieczenie społeczne bez względu na liczbę pracowników.. Firmy płacące zasiłki dzieli